

Božství prostřednictvím lásky

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 25. prosince 1987* ←

*Muži a ženy mnoha náboženství ze čtyř koutů světa
se zde shromáždili s láskou a pokorou,
aniž by si všímali nepohodlí či pohodlí,
a přetrpěli mnohé nesnáze, aby měli Bábovu milost!
Sáího všeobjímající láska,
která rozptyluje přebujelý ateismus a vštěpuje víru v Boha,
proměňuje lidstvo a vede je k božství.*

Vtělení božské lásky!

Ačkoli fyzicky nejsou mezi lidskými bytostmi základní rozdíly, mnoho rozdílů je znát v jejich praktických postupech, myšlenkách a postojích. Každý národ je shromáždění lidských bytostí. Rozdíly v životním stylu lidských společenství různých národů jsou významné, ačkoli životní prostředí po celé zeměkouli se příliš nemění. To je důležitý rys lidského rodu.

Pravda je jedna. Je mimo mysl a slova. Překračuje čas a prostor. O poznání této pravdy usiloval různými způsoby nespočet hledajících. Mezi hledači pravdy jsou nápadné rozdíly. Tyto rozdíly nemají vliv na podstatu vesmíru. Musí se na ně nahlížet jako na rozličná stádia v chápání kosmického procesu. Existence těchto rozdílů podněcuje k ustavičnému hledání sjednocujícího principu.

Velcí hledači minulosti nám odkázali šest škol indické metafyziky (*šat-daršany*). Těmto svatým učením se dnes věnuje jen malá pozornost. Ačkoli duchovní cesty, které jsou v nich naznačeny, se zdánlivě liší, jejich cíl je společný a konečná pravda, kterou hlásají, je jedna a ta samá. Kvůli rozdílům mezi různými sektami a společenstvy a růstu materialismu mezi lidmi, nejsou zásady šesti *daršanů* opravdově dodržovány. Materialistická doktrína svírá svět tak, že velikost indické metafyziky není doceněna. Zdá se, že ani neexistuje klima pro řádné zvážení této filozofie.

Materialistické učení předpokládá, že vědomí (*čaitanja*) je produktem smyslových zkušeností a vývoj vědomí závisí a je založen na vývoji hmoty. Základem materialistického učení je netečná hmota. Hmota je konečná. Védské učení neuznává názor, že vědomí může povstat z fyzických smyslů, omezených svým původem v hmotě, která je konečná a omezená. *Ádhjátmické* (duchovní) hledisko předkládá v naprostém protikladu k této materialistické doktríně falešnost tvrzení o prvotnosti hmoty před vědomím.

Z duchovního hlediska je základem *átman* (duch). *Átman* je nekonečný. Védské učení hlásá nekonečnou přirozenost Já a zdůrazňuje, že hmota je nečinná a konečná. Šruti tvrdí: „*Tripádasja-amrtam divi.*“ Vědomí tvoří tři čtvrtiny a jedna čtvrtina je netečná hmota. Proto hmotu oživuje vědomí a není to hmota, co dává vyrůst vědomí. Toto je podstata duchovní nauky. „*Úrdhva múlam adhah-šákham*“ praví Gíta. (Kořeny jsou nahoře a větve kosmického stromu jsou dole.) Toto je další potvrzení názoru, že hmotný svět se vynořil z kosmického vědomí. Je to vědomí (*čaitanja*), co aktivuje *džadu* (hmotu), a nikoli hmota, co dává vyrůst vědomí.

Moderní technologie vytvářejí fantastické přístroje, vybavené novými zdroji energie, a zaměřují kosmické lodi na výzkum Měsíce i jiných planet ve vnějším prostoru. Ale mohou tyto přístroje pracovat samy od sebe? Ne. Za nimi leží lidská vynalézavost a inteligence. Člověk je více než všechny stroje. Člověk je vtělené vědomí. Je to vědomí, co způsobuje, že se stroje pohybují a je nesporně jasné, že netečná hmota nemůže stvořit vědomí. Člověk je to nejvyšší ve stvoření. Člověk nemůže být stvořením s instinkty, jako jsou zvířata, která jsou podřízena přírodě, ale měl by se stát vládcem přírody. Měl by postupovat od lidského (*nara*) k božskému (*narájana*).

Inteligentní lidská bytost by na sebe neměla pohlížet jako na spoutanou *sansárou* (světskými pouty). Není to svět, co člověka svazuje. Svět nemá ani oči k vidění, ani ruce k uchopení. Člověk je vězněm vlastních myšlenek a přání. Ve své připoutanosti k pomíjivému a klamnému zapomíná na vrozené božství. Neuvědomuje si, že všechno ve vesmíru přichází z božství a bez božské moci nemůže existovat. Vesmír je projekcí věčné, nekonečné skutečnosti (*brahma*) a není od ní oddělen. „*Sarvam Višnumajam džagat*“ (vesmír je prostoupen božstvím). Když si člověk uvědomí tuto pravdu, je mu zřejmé, že vše, co vnímá nebo prožívá, je projev božství. Každý strom je pak *kalpavrkša* (strom plnící přání), každé pracovní místo je svatyně boží.

Mnozí si představují, že se věnují duchovnímu cvičení, aby si uvědomili tento pocit jednoty s božstvím. Různé duchovní směry nebo rozmanité druhy uctívání mohou dávat určitý pocit osobního uspokojení, ale neústí v poznání Boha.

Bůh od nikoho nic nepotřebuje, nevyhledává obětiny, ani jimi není potěšen. Božství není od vás odlišné. Jsou to vaše záliby a nelibost, co vás odděluje od Boha. Když se zbavíte přání a antipatií, poznáte své vrozené božství. Veškerá duchovní cvičení, která člověk dělá, nebo obřady, které koná v rámci uctívání, mohou jen sloužit k pročištění mysli a omezení ega. Lidstvo by mělo usilovat o ideál lidské jednoty tím, že si uvědomí božství, které je přítomné v každé lidské bytosti.

Mezi křesťany existuje prastarý zvyk, modlit se k Bohu za odpuštění hříchů. V kostelích je zvykem, že se oddaní vyznají ze svých hříchů, darují nějaké peníze a od biskupa nebo kněze dostanou rozhřešení. Víra ve vykoupení pomocí pokání a obětinou Bohu převládá i v Indii. Tyto postupy jsou založeny na nepochopení Boha. Lidé by se měli vroucně dotazovat po podstatě Boha a snažit se zbavovat pověr, které nemají základ v pravdě.

Je třeba poznamenat, že dotazování převládalo již mezi starými Řeky ve staletích před Kristem. Sókratés byl velký učitel, který propagoval dotazování mezi mladými athéňany. Sókratés byl s hledáním pravdy spjat tak pevně, že dal přednost smrti ve svém městě před útekem s pomocí svých žáků. Nepřikládal životu, majetku nebo bohatství žádnou hodnotu.

Ježíš si také bohatství ani postavení necenil. Když byl jednou v domě Marty a Marie, přišel nějaký boháč. Řekl Ježíšovi, že navzdory veškerému svému bohatství a majetku nemá mír mysli. Obtěžují ho mnohé starosti a tak Ježíše prosil, aby mu ukázal, jak z toho ven. Ježíš mu odpověděl: „Existuje jedna prostá cesta, ale budeš ji následovat? Nahromadil jsi bohatství a s ním narostly i starosti. Co budeš dělat se vším bohatstvím, které musíš jednoho dne opustit? Rozdej je chudým a potřebným a veškeré tvé starosti zmizí. Místo bohatství shromažďuj boží milost láskou svých bližních.“ Toto poselství by se mělo pochopit. Lidé by měli hledat, jak si zasloužit boží lásku. Všechny ostatní formy bohatství, včetně bohatství učenosti, jsou bezcenné.

Trestáním bohatých a pomocí chudým a nemocným učil Ježíš své žáky novou životní cestu, založenou na víře v Boha. Ježíš začal jako posel boží a nakonec prohlásil: „Můj Otec a já jsme jedno.“ Svatý Pavel, který byl na počátku zatvrzelým kritikem Ježíše, se stal předním propagátorem křesťanské víry poté, co měl ve snu vizi, v níž mu Ježíš řekl: „Každý člověk je jiskrou božství. Když nenávidíš mne, nenávidíš sám sebe a nenávidíš Boha.“ Při hlásání Kristova poselství musel Pavel čelit mnohým protivenstvím. První křesťané byli pronásledováni římskými panovníky. Postupem času křesťanská víra v Římě zakořenila a Řím se stal sídlem katolické církve.

Kristus prohlásil, že Boha si lze uvědomit jen prostřednictvím lásky. Jednou si nechal Ježíše zavolat vysoko postavený kněz a zeptal se: „Jsi králem Židů?“ Ježíš odpověděl: „Nic takového netvrdím.“ Kněz opáčil: „Svým chybným učením svádíš lidi z cesty. Říkáš, že do nebe může každý vejít jen skrze tebe.“ Ježíš odpověděl, že všechny přesvědčoval, aby hledali království nebeské. Kněz se dotázal: „Kde je to království?“ Ježíš odpověděl: „Království nebeské je v tobě, v každém. Když je toto mé učení, jak mohu být viněn, že království nebeské je možno dosáhnout jen skrze mne?“ Kde vzal Ježíš odvahu takto mluvit? Je to proto, že hlásal pravdu. Pravda se rodí z lásky, která přichází z víry v Boha.

*Kde je důvěra, je i láska.
Kde je láska, je i mír.
Kde je mír, je i pravda.
Kde je pravda, je i blaženost.
Kde je blaženost, je i Bůh.*

V Bháratu se věří, že božství existuje ve třech formách – jako Brahmá, Višnu a Mahéšvara. Nikdo tato božstva v jejich různých podobách nikdy neviděl. Tyto formy pomáhají rozvíjet víru určitými způsoby. Božská Trojice je symbolicky přítomna v každém. Srdce je přirovnáváno k Íšvarovi. To znamená, že srdce symbolizuje v člověku *átmický* princip. Neodkazuje se tím však na fyzické srdce, ale na srdce duchovní. Srdce představuje božství, stejně jako princip lásky. *Átman* je bez hranic, a tak ani láska nezná omezení. Lidé mohou ve své úzkoprsosti klást na svoji lásku omezení, ale láska, jako božská vlastnost, je neomezená.

Mysl se vynořuje ze srdce. Prostupuje vším. *Manómúlam idam džagat* (mysl je základem vesmíru). Mysl symbolizuje Višnu. Slovo Višnu označuje to, co proniká vším ve vesmíru. Jako se mysl vynořila ze srdce, princip Višnu vychází z principu Íšvary. Říká se, že Brahmá se vynořuje z Višnu. V člověku povstává *aham* (ego) z myslí a Brahmá je symbolem *aham*. Toto je esoterický výklad Trojice. Znamená to, že Trojice je přítomna v každém. Srdce je Íšvara, mysl je Višnu a „já“ je Brahmá. Když na sebe pohlížíte jako na Brahmá, nesejdou vaše myšlenky a činy z cesty. Mysl bude nástrojem osvobození, pokud je zbavena nečistot, které v ní sídlí. Veškerá duchovní cvičení byla vytvořena jen na očistu myslí. Když se mysl očistí, je božství prožíváno spontánně.

Bůh od vás není oddělen. Vy jste Bůh. Toto přesvědčení ve vás musí růst. Na počátku na sebe pohlížíte jako na pouhé lidské bytosti. Pak dosáhnete stavu, kdy si uvědomíte své potenciální božství. Nakonec dospějete do stádia, kdy si

své božství uvědomíte. Tyto tři stupně je možné pozorovat i v životě Ježíše. Na počátku prohlásil: „Jsem poslem božím.“ Pak řekl: „Jsem Syn boží.“ Nakonec potvrdil: „Já a můj Otec jsme jedno.“ Tímto procesem dosáhl Kristus jednoty s božstvím.

Vy sami se musíte vydat na cestu k jednotě s Bohem již teď. Čas na nikoho nečeká. Na poznání Boha zaměřte veškeré své úsilí. Prvotní potřebou je vyloučení ega. Bez vyloučení ega nelze prožívat blaženost božství. Okázalé uctívání nemá žádný smysl. Bohatství, moc a postavení nemají v duchovním hledání hodnotu. Nemohou zajistit mír ani odstranit strach, který člověka neustále pronásleduje. Jedině věřící člověk je zcela prost strachu. Proto rozvíjejte víru v Boha a vedte život, obrácený k Bohu. Můžete se věnovat studiu nebo koníčkům, aniž byste se vzdali víry v Boha.

Dnes lidé při honbě za bohatstvím na Boha zapomínají. Hledají *annam* (potravu), místo *átmana*. Když je poznán *átman*, přijde bez velkého úsilí vše ostatní. Člověk, který poznal své Já, spasil svůj život. Požehnaný je ten, kdo si je vědom svých chyb. Stejně tak je požehnaný ten, kdo vidí v ostatních to dobré. Projevujte lásku ke všem.

Dnes se zde shromáždili lidé z mnoha zemí. Proč sem přišli? Nechtějí bohatství. Nepostrádají pohodlí. Ve svých zemích si užívají mnoho věcí. Oni ale neprožívají skutečnou blaženost, která může přijít jedině duchovním prozřením. A proto sem přišli.

Svou mysl musíte obrátit směrem k *átmanu*. *Átman* je nekonečný. Zbavte se myšlenek typu „mé“ a „tvé“. Pohlížejte na sebe jako na děti jednoho Boha, který je univerzálním ochráncem. Na mysli mějte tři věci: lásku k Bohu, strach z hříchu a dodržování společenských mravních zásad. Ten, kdo nemá lásku k Bohu, se dopouští hříchu snadněji a ztrácí všechny morální hodnoty. Lásku k Bohu podporuje strach z hříchu a způsobuje, že člověk vede morální život. Tento trojjediný princip je jako božská Trojice. Podporuje *trikarana šuddhi* (čistotu myšlenky, slova a činu). Cokoli se koná s takovou čistotou, bude prospěšné k poznání Boha.

Nejvíce pěstujte lásku. Je to láska, co vás sem všechny přivedlo. Posilujte tu lásku. Láska je Bůh. Žijte v lásce. Můžete si vybrat kteroukoli formu uctívání nebo se věnovat jakékoli duchovní cestě, která se vám líbí. Cokoli potěší vaše srdce, potěší i Boha. Řiďte se příkazy svého svědomí, naplňte svá srdce láskou a ponořte se do blaženosti božství.

U příležitosti Vánoc, v Prašánti Nilajam dne 25. prosince 1987